

EMBLECAT

Revista de l'Associació Catalana d'Estudis d'Emblemàtica. Art i Societat.

SECCIÓ: FESTA I TRADICIONS**La imatge de Ferran VII a Sabadell i Terrassa**

Esther García Portugués

Universitat Autònoma de Barcelona, i Universitat de Barcelona

estgar@gmail.com

Resum

Ferran VII i Maria Josefa de Saxònia, després de consolidar la seva sobirania en terres catalanes, van decidir emprendre el seu viatge de retorn a la capital d'Espanya. Els reis van partir el 4 abril de 1828 de Barcelona cap a Saragossa, i es van aturar a Sabadell i Terrassa, dues localitats conegudes per la seva indústria tèxtil. Els compliments i festes dels seus pobladors van donar contínues mostres de fidelitat als monarques, seguint les pautes protocolàries molt similars a les que es van oferir a Barcelona. No obstant això, ambdues ciutats es van distingir per les exposicions de les seves manufactures i per les mostres d'afecte als reis, els quals van visitar les seves fàbriques interessant-se en com afavorir-les pel bé de l'Estat.

Paraules clau: Ferran VII, Sabadell, Terrassa, Festa a Catalunya, vassallatge, política.

Resumen**La imagen de Fernando VII en Sabadell y Terrasa**

Fernando VII y Maria Josefa de Sajonia después de consolidar su soberanía en tierras catalanas decidieron emprender su viaje de regreso a la capital de España. Partieron el 4 de abril de 1828 de Barcelona hacia Zaragoza, deteniéndose en Sabadell y Terrasa, dos localidades conocidas por su industria textil. Los agasajos y festejos de sus pobladores dieron continuas muestras de fidelidad a los monarcas, siguiendo unas pautas protocolarias muy similares a las que se desarrollaron en Barcelona. No obstante, ambas ciudades se distinguieron por las exposiciones de sus manufacturas y por las muestras de afecto a los Reyes, los cuales visitaron sus fábricas interesándose en cómo favorecerlas por el bien del Estado.

Palabras clave: Fernando VII, Sabadell, Terrassa, Fiesta en Cataluña, vasallaje, política.

Abstract**The image of King Ferdinand VII in Sabadell and Terrassa**

Kings Ferran VII and Maria Josefa de Saxònia, after consolidating its sovereignty in Catalonia, decided to start their journey back to the capital of Spain. Kings departed on April 4, 1828 from Barcelona to Zaragoza, stopping in Sabadell and Terrassa, two towns known for its textile industry. The entertainments and celebrations of its people were continuing signs of allegiance to the monarch, following the guidelines of protocol very similar to those developed in Barcelona. However, both cities were marked by exhibitions of his articles and samples of love for the Kings, who visited their factories interested in how to promote them, but also in profit for the state.

Key words: Ferran VII, Sabadell, Terrassa, Celebrations in Catalonia, fidelity, politics.

La imatge de Ferran VII a Sabadell i Terrassa Esther García Portugués

Ferran VII i Maria Josefa de Saxònia havien passat més de quatre mesos a Barcelona (del 4 de desembre de 1827 al 19 d'abril de 1828), període en el qual la ciutat va retre homenatge als seus monarques. Aquests, com a sobirans, van afavorir els ciutadans amb la proclamació de decrets reials destinats a beneficiar la indústria i el comerç.¹

Durant aquesta estada reial a Barcelona va ser testimoniada un dels actes oficials que a la monarquia més interessà: el besamans, audiències en les quals les institucions de les diferents ciutats i poblacions d'arreu de l'Estat, i especialment de Catalunya, demostraven la seva lleialtat i agraïment al rei per la seva protecció i ajut a restablir la pau i el benestar.² També en aquests mesos tingué un gran ressò la visita reial a fàbriques i indústries, fet que va posar de manifest que el futur d'una economia estable estava en la innovació i en el treball. Tot això implicà l'esforç de la població, que al mateix temps, havia d'anar acompanyat d'unes mesures de protecció per part de l'Estat a fi de facilitar el comerç i la circulació dels productes i manufactures del Principat.

Així, el rei, en aquestes visites a fàbriques, comerços i institucions -amb els corresponents actes de besamans-, va

conèixer de primera mà les necessitats del poble català, posant de relleu que el progrés de Catalunya significava una millora en l'àmbit estatal. Totes aquestes celebracions tingueren lloc en un moment bastant difícil per Espanya, tant des del punt de vista polític com econòmic, ja que el país es trobava en situació de bancarrota.

Pobles, viles i localitats van manifestar en els tradicionals besamans la lleialtat al rei, així que ses majestats van trepitjar terres catalanes a Tarragona, el mes de setembre de 1827.³ La monarquia, coneixedora de la devoció transmesa pels representants de les poblacions, va aprofitar el seu retorn cap a la cort per passar per les industrioses Sabadell i Terrassa i així fer una sortida triomfal i d'èxit rebent mostres de fidelitat i vassallatge. El pas dels monarques per aquests pobles, com a punt final del viatge per Catalunya,⁴ va anar acompanyat d'actes festius que posseïen una forta càrrega simbòlica, molt desitjada políticament per consolidar el seu regnat en el període conegut com la segona restauració. Políticament fou necessària la difusió d'aquestes manifestacions d'alegria que s'afegien al gran parament oficial programat, activitats a les quals el rei dedicà molt del seu temps durant

1. Per conèixer quins foren els beneficis mercantils consulteu: *Diario de Barcelona*, núm. 333, 30/11/1827, p. 2668-2669 i la documentació aportada en la recerca de PÉREZ SAMPER, 1977, vol. IV, p. 108-109 i vol. I, p. 248.

2. Es va incidir en la importància d'aquestes visites i audiències en els actes de besamans en l'estudi de notícies recollides per GARCÍA PORTUGUÉS, 2010b, p. 1-12.

3. Arxiu de la Junta de Comerç, lligall XVI, caixa 23, núm. 1-18, núm. 6, viatge Ferran VII a Tarragona.

4. Tot i que de camí cap a Saragossa els reis també van aturar-se a les poblacions d'Esparreguera, Montserrat i Cervera.

EMBLECAT

Revista de l'Associació Catalana d'Estudis d'Emblemàtica. Art i Societat.

la seva estada a Catalunya.⁵

La rebuda dels reis en aquestes dues poblacions va ser esplendorosa, i això va contribuir a què el missatge de lleialtat cap al seu monarca quedés palès en la documentació oficial i com a notícia en el *Diario de Barcelona* i en la *Gaceta de Madrid*.

Concretament Sabadell i Terrassa van voler estar a l'alçada i ser recordades com esplèndides amfitriones, talment com Tarragona i Barcelona. Així doncs, tant Sabadell com Terrassa organitzaren un comitè que s'encarregà de preparar i gestionar la celebració dels festejos, adequar les viles i il·luminar i guarnir els carrers d'acord amb tot allò que oficialment havien programat els comitès a les capitals de província. Així, es repetiren alguns actes d'agraïment, com l'aixecament d'algunes construccions efímeres i balls populars, però sobretot es prioritzà la visita a les institucions i cases dels fabricants més importants amb el tradicional besamans i el consegüent missatge simbòlic desplegat per retre vassallatge a la monarquia.

Primerament els reis passaren per Sabadell. El dia 9 d'abril estaments oficials presidits per l'alcalde i una comissió d'empresaris els esperaven a l'entrada del terme municipal de la vila. S'erigí una glorieta d'arcs guarnits amb motius vegetals i dues estàtues que representaven al·legòricament les virtuts de la monarquia: la Prudència i la Justícia. Al capdamunt es disposà la

imatge de la Fama. Uns escrits al costat feien al·lusió a la fidelitat dels vilatans i del poder del rei com a triomfador i restablidor de la pau, amb el suport de les virtuts de la reina.⁶

Aquell mateix dia, al carrer i molt a prop de l'ajuntament, el rector i les comunitats beneficiàries de l'església parroquial dels pares caputxins i pares escolapis, acompanyats d'un gran nombre de nens de les escoles, obsequiaren a ses majestats amb un acte festiu musical. La multitud aclamà els monarques, que a continuació van ser portats en un cotxe tirat per uns joves vestits amb la indumentària del país fins a la porta de l'escola. Al saló del centre s'exposà un aparador de mocadors i franel·les, manufactures dels fabricants de la zona. Dotze nenes molt ben abillades portaven uns canastrells amb flors que feien servir per cobrir com si es tractés d'una catifa el camí per on trepitjaven els monarques.

En la descripció de la notícia publicada al *Diario de Barcelona* s'hi detallava com estava guarnida la sala, amb teixits i franel·les de colors que penjaven del sostre, a més de les catifes disposades a terra. Els retrats dels monarques presidien l'espai. Durant l'acte els visitants s'interessaren per les manufactures i formularen algunes preguntes que foren contestades amb el grat corresponent. Ensenms foren informats pels cants d'un nens amb una dècima sobre les riqueses de la vila.

5. Vegeu la rellevança d'aquests actes per damunt dels actes festius programats en GARCÍA PORTUGUÉS, 2010b, p. 1-12.

6. Trobareu la informació de l'estada dels reis a Sabadell al *Diario de Barcelona*, núm. 107, 16/4/1828, p. 863-866.

La imatge de Ferran VII a Sabadell i Terrassa Esther García Portugués

Finalitzat el recorregut per l'escola, els reis sortiren al balcó i el poble els aclamà. Després, a la plaça, tingué lloc una dansa de dotze parelles de joves. De la torre del col·legi penjaren un manifest sobre l'educació i el frontis de l'edifici fou guarnit amb els retrats dels monarques.

Damunt del portal es podien llegir les paraules "Haec Domus ingressis Populum quae prima patescit / Est Schola, Rex, per te jam pía facta du".⁷

La plaça major presentava una ornamentació admirable segons el diari, que en destacava els retrats dels reis, acompanyats de dues estàtues que simbolitzaven la Indústria i el Comerç. Al damunt un medalló amb les armes reials i les de la vila unides per unes palmes que cobrien la corona reial. Al capdamunt una inscripció deia "La villa de Sabadell á sus amados Soberanos Fernando 7º y Amalia", mentre que unes octaves ressaltaven les dots del rei i la protecció dels seus súbdits, i la virtut de

la reina d'alleujar les fatigues de l'espòs. Per completar la jornada, a la tarda, l'Ajuntament organitzà un ball públic que es perllongà fins a la nit; la il·luminació general fou motiu d'esment.⁸

El mateix dia 9 els reis entraven a la vila de Terrassa.⁹ En aquest cas s'edità una relació de les festes,¹⁰ que descrivia amb tot detall l'estada dels monarques, seguint unes pautes protocolàries i simbòliques molt semblants a les realitzades per tal motiu a la ciutat de Barcelona.¹¹

A les primeres pàgines l'escrit es fà ressò de la pau assolida al regne gràcies a la restauració del rei com a sobirà d'Espanya, després de reduir els malcontents i eliminar la insurrecció. També es destaca el paper dels egarencs en manifestar la lleialtat a la monarquia quan, uns mesos abans, fou enviada a Tarragona una comissió de l'Ajuntament per retre lleialtat a Ferran VII en conèixer la notícia de la seva arribada a terres catalanes.¹²

7. *Diario de Barcelona*, núm. 107, 16/4/1828, p. 864.

8. *Diario de Barcelona*, núm. 107, 16/4/1828, p. 864-865.

9. *Diario de Barcelona*, núm. 113, 22/4/1828, p. 909. Aquest diari no va rebre la notícia dels festejos de Terrassa; per aquest motiu recull una síntesi de la notícia publicada a la *Gaceta de Madrid*, 15 d'abril de 1828, núm. 46, p. 183. Els monarques van estar a Terrassa des del dia 9 fins al dia 11 a les 8 del matí, quan es dirigiren cap a Esparreguera.

10. *Relacion de lo ocurrido en la villa de Tarrasa en los días 9, 10 y 11 de Abril de 1818 con motivo del tránsito de SS. MM. por la misma*, Barcelona, Viuda e Hijos de Don Antonio Brusi, 1828.

11. *Relacion de la entrada de los Reyes nuestros Señores en la Ciudad de Barcelona la mañana del 4 de diciembre de 1827 y de los demás festejos públicos, que se tributó a SS. MM. la Junta de Reales Obsequios, en nombre y representación de dicha ciudad*, Barcelona, Viuda Agustín Roca, 1828. Consulteu l'estudi sobre la visita a Barcelona de GARCÍA PORTUGUÉS, 2010a.

12. Això succeí pocs dies després del manifest del Rei datat el 28 de setembre, ofici dirigit als catalans que anunciava la seva presència i comencava amb les paraules "Yo El Rey, Catalanes, ya estoy entre vosotros...", *Diario de Barcelona*, núm. 274, 1/10/1827, p. 2187 i *Gaceta de Madrid*, 4/10/1827, p. 481-484.

EMBLECAT

Revista de l'Associació Catalana d'Estudis d'Emblemàtica. Art i Societat.

A continuació en el text es fa al·lusió a la manifestació d'alegria general en saber que el dia 15 de desembre els monarques visitarien la vila.¹³

El document, a més de descriure amb detall cadascuna de les celebracions realitzades durant l'estada dels reis, fa una relació de les millores dutes a terme en façanes i carrers per acondicionar i embellir la vila, i es fa ressò de la participació i competició dels habitants per complir i destacar entre ells. A l'entrada s'erigí una porta que consistí en un gran arc de triomf de tres obertures amb una comisa en la qual es donava la benvinguda i agraïment als reis (fig. 1): "A SS. MM. Don Fernando VII y Doña Mª Josefa Amelia, Tarrassa agradecida".¹⁴ Fora d'Egara es construí un pont, dit de Sant Pere, i s'obrí una via per entrar al poble per on passaria la comitiva. Les cases més bones de la població foren preparades per acollir la comitiva reial; la casa de D. Miquel Viñals va ser la destinada als reis.¹⁵

La rebuda reial fou precedida pel toc general de campanes, que va cessar quan la comitiva règia arribà.¹⁶ Des de collades, turons i cases properes a Terrassa els reis foren aclamats

durant el viatge per un poble que manifestava el seu agraïment. Als afores de la vila una comissió d'ob-

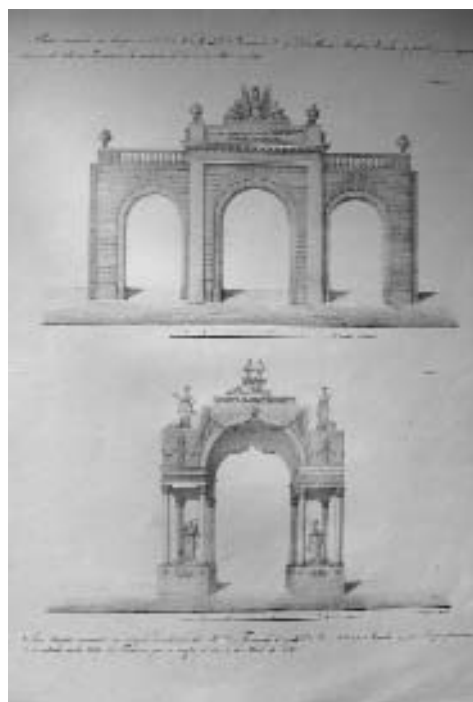

Fig.1: Porta i arc triomfal, visita dels reis a Terrassa (1828), Palau Antiguitats.

sequis oferí als monarques una "carratela" (fig. 3)¹⁷ guarnida amb robes de fabricació pròpia de la zona. Els reis foren convidats a pujar i foren conduïts per vint-i-quatre joves vestits, segons el text, "a l'antiga". Aquest carro triomfal anava precedit per una banda de músics, però el clamor fervorós del poble era tan gran

13. *Relacion... Tarrasa*, 1828, p. 3-5.

14. *Ibidem*, làmina 1. Agraïm a Palau Antiguitats la imatge proporcionada. Fig. 1, Porta i Arc Triomfal, visita dels reis a Terrassa, 1828, Palau Antiguitats, núm. G-500525-2.

15. *Ibidem*, p. 6-7.

16. Segons la relació, sembla com si el viatge fou de Barcelona a Terrassa, en cap moment es esmentada l'altra població, posant de relleu que s'havia previst que els reis dinarien a la vila. També es concreta que a les 11 del matí del dia 9 van ser vistos molt a prop, moment en el qual s'inicià el toc de campanes, a partir d'aquesta referència i com a fets concrets no es descriu res més fins al besamans general que tingué lloc a les 8 del vespre, per tant dona peu a pensar que els reis van tenir temps de visitar Sabadell. Vegeu la *Relacion... Tarrasa*, 1828, p. 8-13.

17. *Ibidem*, làmina 2. Agraïm al Palau Antiguitats la imatge proporcionada. Fig. 3, Carruatge Reial i comparsa, visita dels reis a Terrassa, 1828, Palau Antiguitats, núm. G-500525-1.

La imatge de Ferran VII a Sabadell i Terrassa Esther García Portugués

que no permetia percebre el so de la música. Així el seguici reial arribà a la porta nova de la vila, allí van ser rebuts per l'alcalde i membres de l'Ajuntament acompanyats del prior i comissionats de la comunitat de l'església col·legial i dels pares franciscans. Davant el carro triomfal es disposaren vuit nens vestits amb gèneres fabricats a la vila, que portaven rams de llorer i olivera, símbols de la victòria i la pau, com a fruits assolits per la presència dels reis.¹⁸

La comitiva es desplaçà pels carrers passant per davant del convent de Recoletos, del nou passeig, dels carrers de sant Francesc i Fontvella, de la plaça Reial i del carrer Major; circuit guarnit amb teixits i franel·les. A l'extrem del passeig es col·locà un altre magnífic arc triomfal d'ordre corinti (fig. 1)¹⁹ que acaparà l'atenció dels monarques per la presentació i la singularitat d'estar revestit de llana. Al capdamunt de l'arc figuraven els bustos dels sobirans amb la inscripció "A la sombra de los Reyes Fernando 7º y Amalia la industria prospera". Als laterals de l'arquitectura figuraven quatre estàtues, també revestides de llana, que representaven l'Agricultura, la Indústria, la Victòria i la Fama.²⁰

A les vuit del vespre del dia 9 se celebrà el besamans general, al qual assistí la jerarquia política i religiosa

de la zona i els fabricants de la vila, precedits per l'alcalde i la comissió d'obsequis. Es tocà un concert i un cop concluí l'acte els reis sortiren al balcó de l'ajuntament. A continuació dues comparses de ballarins formades per trenta-dos joves amb vestits tradicionals interpretaren danses populars. Especialment fou de l'atenció dels reis la participació de nens i nenes de vuit i deu anys. A continuació es llegiren unes lloes als reis que ressaltaven la lleialtat de Terrassa i la gratitud d'aquesta pels beneficis obtinguts dels sobirans, però sobretot la relació deixava constància de la confiança dels reis de sentir-se segurs a la vila sense necessitar escorta.²¹

Al dia següent, el 10 d'abril, assistiren al tedèum oficial a la col·legiata parroquial. Els monarques van ser col·locats al presbiteri sota un ric dosser de roba brodada. A la sortida del temple anaren a la fàbrica de teixits i franel·les de D. Pablo Busquets i a la de teixits de Galí y Viñals, on van ser rebuts pels amos i la comissió reial de la Junta de Comerç encapçalada pel president, el vocal d'aranzels i la comissió de fàbriques.

A la tarda visitaren la fàbrica de Sagret y Trías, la d'Oller Hermanos y Compañía i la de franel·les de Galí y Viñals. Després es desplaçaren a la quin-

18. *Ibidem*, p. 10-11.

19. *Ibidem*, làmina 3. Agraïm al Palau Antiguitats la imatge proporcionada. Fig. 1, Porta i Arc Triomfal, visita dels reis a Terrassa, 1828, Palau Antiguitats, núm. G-500525-2

20. *Ibidem*, p. 12. La *Gaceta de Madrid* del dia 15 d'abril ressaltava especialment aquest segon arc triomfal per haver estat construït amb productes de la indústria de Terrassa. Vegeu la transcripció publicada a Madrid en el *Diario de Barcelona*, núm. 113, 22/4/1828, p. 909.

21. *Ibidem*, p. 14-15.

EMBLECAT

Revista de l'Associació Catalana d'Estudis d'Emblemàtica. Art i Societat.

ta d'esbarjo coneguda amb el nom de "el Pantano", propietat de les cases de Galí en la qual van veure un molí d'oli amb una premsa de nova invenció.

Testimoni de com hauria de ser el treball tèxtil dels vilatans de Terrassa per mostrar el seu vassallatge i agraïment als sobirans és el teixit brodat un any més tard (fig. 2), que es conserva en els fons del Museu Tèxtil de la ciutat. Es tracta d'una tela estampada en motiu del casament de Ferran VII amb Maria Cristina de Nàpols, l'any 1829.²² S'hi veuen els reis rodejats de les al·legories de les Arts i de la Indústria tèxtil. Es poden llegir unes inicials a la bala del costat dret: H. D. C., que segurament corresponen al dissenyador.²³

Fig. 2: Ferran VII i Maria Cristina de Nàpols (1829), Centre de Documentació i Museu Tèxtil, Terrassa, CDMT, Quico Ortega, reg. núm. 465.

El brodat mostra els reis entronitzats i triomfadors envoltats d'al·legories femenines acompanyades d'uns cupidos que representen el Comerç Marítim, la Indústria, l'Agricultura i les Belles Arts. Les joves als seus peus exhibeixen els teixits i els dissenys pels quals Terrassa destacà com a població industrial. Al fons es distingeix la forma d'uns edificis, no identificats, que podrien fer esment a la vila.

El missatge difon el benestar proporcionat pel rei a través de la figura que sosté el corn de l'abundància i manté la corona sobre el seu cap, manifestant així que la pau regnant proveeix de la riquesa necessària per dur a terme transaccions comercials, les quals es veuen emprades per la figura amb els atributs de Mercuri. Al motiu al·legòric s'hi afegeixen branques de roure amb aglans que encerclen la composició.

La nit del dia 10 algunes corporacions i persones accediren al besamans reial i dues comparses formades, una, per dotze parelles de joves vestits de jardiniers i l'altra, per setze parelles de traginers, ricament engalanades, oferiren danses pantomími-

22. Josefa Amalia va morir aquest mateix any. Arxiu de la Junta de Comerç, lligall XVI, caixa 24 núm. 20, 1828, funeral Josefa Amalia.

23. "Es coneix el mateix disseny però amb la representació de Napoleó I. És probable que es tracti d'una peça feta a Mulhouse per encàrrec d'Espanya." Informació proporcionada per la documentalista Sílvia Saladrigas del Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa), a qui també agraïm la imatge proporcionada, CDMT núm. registre: 465. No obstant això, considerem que podria ser una peça feta a Terrassa seguint un model francès, ja que a Catalunya, des de la creació de l'Escola Gratuïta de Dibuix de Barcelona l'any 1778 i la fundació d'escoles arreu del principat, el disseny d'estampats era una de les assignatures més importants, pensant en la indústria tèxtil. Per tant, es pot tractar d'una còpia d'un model adaptat a l'esdeveniment reial. Recordem que la premsa va fer grans honors al segon arc triomfal amb escultures erigit a Terrassa revestit de teixits. Trobareu més informació sobre la prioritat de les escoles catalanes pel disseny a GARCÍA PORTUGUÉS, E., 2007, p. 397-535, i 2008, p. 53-95.

La imatge de Ferran VII a Sabadell i Terrassa Esther García Portugués

ques, el primers, i danses del país, els segons (fig. 3).²⁴ Després que els reis es retiressin es repetiren aquests balls en quatre punts diferents de la vila.²⁵

Fig. 3: Carruatge Reial i Comparsa, visita dels reis a Terrassa (1828), Palau Antiguitats, núm. G-500525-1

A les 8 del matí del dia 11 d'abril els monarques partiren en direcció a la vila d'Esparreguera. Els egarencs es mostraren afligits per la seva marxa, al mateix temps que feien mostres d'agraïment per la visita, desitjant als monarques un bon viatge.²⁶ Els reis foren acompanyats durant un bon tram del trajecte, i reberen compliments d'amor sincer.²⁷

Tal com ja vam assenyalar en l'estudi dedicat al pas de Ferran VII per Barcelona, Catalunya en sortí beneficiada per alguns canvis que van

afavorir la indústria del país. Per exemple els Decrets d'Estat de 28 de novembre de 1827, pel qual s'atorgava al port de Barcelona la categoria de port de dipòsit amb les mateixes franquícies que els de Santander, La Coruña, Cadis i Alacant, o l'anterior de 28 de setembre, centrat en disminuir els perjudicis a fabricants de filats i manufactures de cotó, afavorint la indústria catalana i per tant a les petites viles industrials i manufactureres de teixits i franel·les, com Sabadell i, sobretot, Terrassa. Aquestes disposicions reials, signades pel secretario de estado y despacho de gracia y justicia, Francisco Tadeo de Colomarde, en nom de Fernando VII,²⁸ prohibien la importació de cotó filat i rebaixaven els impostos de cara a la introducció de cotó en branca estranger. Així es permetia l'abastiment de matèria prima als fabricants i la possibilitat de fer rendible econòmicament les seves transaccions. D'altra banda, els catalans van rebre el compromís per part de l'Estat de controlar el contraban.

De fet, totes aquestes mesures tractaven de posar ordre a l'entrada de productes, sota la inspecció de la duana. Un camí que reconciliava al rei amb la societat catalana i de pas

24. *Ibidem*, làmina 4. Agraïm a Palau Antiguitats la imatge proporcionada. Fig. 3, Carrutge reial i comparsa, visita dels Reis a Terrassa, 1828, Palau Antiguitats, núm. G-500525-1.

25. *Ibidem*, p. 16-17.

26. PÉREZ SAMPER, 1977, vol. IV, p. 146-147, esmenta el pas dels reis per Terrassa, el guarniment de la vila i la visita a les fàbriques de teixits i franel·les, i destaca l'alegria dels veïns. Els reis marxaren l'11 d'abril cap a Esparreguera.

27. *Relacion...Tarrasa*, p. 18.

28. *Diario de Barcelona*, núm. 333, 30/11/1827, p. 2668-2669. Temes estudiats per PÉREZ SAMPER, 1977, vol. IV, p. 108-109 (decrets reials) i vol. I, p. 248 (contraban) i GARCÍA PORTUGUÉS, 2010b.

EMBLECAT

Revista de l'Associació Catalana d'Estudis d'Emblemàtica. Art i Societat.

---

assolia la pacificació en el Principat. No obstant això, aquestes actuacions perjudicaven l'agricultura espanyola, per tant més endavant provocarà la proclamació de nous decrets amb la consegüent restricció dels favors que havien obtingut els fabricants catalans en un inici.

La lectura del missatge simbòlic desenvolupat durant l'estada reial a Barcelona, especialment en la Màscara Reial del dia 6 de gener de 1828, ressaltava la pau del poble català aconseguida pel retorn del rei a la monarquia. Una prosperitat i benestar que els barcelonins van agrair al seu benefactor.²⁹

La festa que tingué lloc a les poblacions industrioses de Sabadell i Terrassa contemplà aquesta mateixa càrrega simbòlica en uns actes més senzills i d'acord amb una economia minsa, però amb un gran desplegament d'entusiasme en les magnífiques i esplendoroses manifestacions d'afecte cap al seu sobirà. Per tant, les diferents activitats socials i culturals, especialment les intervencions artístiques realitzades i projectades,

tant a Barcelona com en aquestes poblacions, van tenir com a objectiu principal transmetre l'agraïment del poble a la monarquia per obtenir així la gràcia sobirana. Una prosperitat econòmica que es fonamentà en mesures favorables a la productivitat i al desenvolupament del comerç: com la protecció de productes, productors i fabricants -especialment de fils i teixits-, amb el consegüent alleugeriment d'agricultors i industrials de la zona. Gràcies reials que anaren acompanyades d'unes facilitats portuàries de comerç amb l'objectiu d'afavorir la competitivitat i per tant la negociació mercantil amb altres territoris.

D'altra banda en totes dues poblacions industrials coincidiren a celebrar uns actes similars, balls dins la tradició, aixecament d'un arc triomfal a l'entrada, un carruatge tirat pels joves de la vila, uns guarniments semblants. Una repetició que fou consumada per l'acte de besamans i l'atenció dels reis cap als fabricants d'aquestes viles promotores del futur com a motor de la recuperació i enriquiment de l'Estat.

29. Aquesta acollida reial repetí molts dels paràmetres simbòlics de la visita règia del seu pare Carles IV, tot i que aquesta vegada s'intensificaren més les relacions amb la indústria i el comerç. Per poder valorar aquestes diferències consulteu els estudis de GARCÍA PORTUGUÉS, 2010a, p. 623-642 i 2010b.

La imatge de Ferran VII a Sabadell i Terrassa
Esther García Portugués

DOCUMENTS I PREMSA

- Biblioteca Nacional de Catalunya (BNC)
 Arxiu de la Junta de Comerç, lligall XVI, caixa 23, núm. 1-18, núm. 6, viatge Ferran VII a Tarragona.
 Arxiu de la Junta de Comerç, lligall XVI, caixa 24, núm. 20, 1828, funeral Josefa Amalia.
- Biblioteca de la Universitat de Barcelona (BUB)
Diario de Barcelona, núm. 274, 1/10/1827, p. 2187.
Diario de Barcelona, núm. 333, 30/11/1827, p. 2668-2669.
Diario de Barcelona, núm. 107, 16/4/1828, p. 864-865
Diario de Barcelona, núm. 113, 22/4/1828, p. 909.
- Biblioteca Nacional de España (BNE)
Gaceta de Madrid, 4/10/1827, p. 481-484.
Gaceta de Madrid, 15 d'abril de 1828, núm. 46, p. 183.
- Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB)
Relacion de la entrada de los Reyes nuestros Señores en la Ciudad de Barcelona la mañana del 4 de diciembre de 1827 y de los demás festejos públicos, que se tributó a SS. MM. la Junta de Reales Obsequios, en nombre y representación de dicha ciudad, Barcelona, Viuda Agustín Roca, 1828.
Relacion de lo ocurrido en la villa de Tarrasa en los días 9, 10 y 11 de Abril de 1818 con motivo del tránsito de SS. MM. por la misma, Barcelona, Viuda e Hijos de Don Antonio Brusi, 1828.

BIBLIOGRAFIA

- GARCÍA PORTUGUÉS, E.**, "Testimonis de la festa amb motiu de la vinguda reial a Barcelona l'any 1802", *Vlè. Congrés d'Història Moderna de Catalunya: La Catalunya diversa: Cultura i pràctiques culturals*. Revista *Pedralbes*, Departament d'Història Moderna, núm. 28, Barcelona, Universitat de Barcelona (2008) 2010a, p. 623-642
- GARCÍA PORTUGUÉS, E.** "La ciudad de Barcelona anfitriona de Fernando VII", *XVIII Congreso del Comité Español de Historia del Arte (CEHA). Mirando a Clío. El arte español espejo de su historia*, Santiago de Compostela, Universidad de Santiago de Compostela, 2010b [en premsa].
- GARCÍA PORTUGUÉS, E.**, "La pintura de Rafael en l'Escola Gratuïta de Dibuix de Barcelona", *Revista de Catalunya*, núm. 236, febrer 2008, p. 53-95.
- GARCÍA PORTUGUÉS, E.**, "Els models a l'Escola Gratuïta de Dibuix de Barcelona", *José Nicolás de Azara i la seva repercussió en l'àmbit artístic català*, Universitat de Barcelona (tesi doctoral), 2007, p. 397-535. [En línia: <http://www.tesisenxarxa.net/TDX-0922110-095426/>].
- PÉREZ SAMPER, M.A.**, *Les visites reials a Barcelona*, Barcelona, Universitat de Barcelona (tesi doctoral), 1977, vol. IV, p. 108-109, i vol. I, p. 248.